

BIBLIOGRAFIE

REVISTE ARHIVISTICE

Archeion (Revista arhivelor polone) II. Varșovia. 1927. Al doilea volum al revistei de studii arhivistice poloneze cuprinde între altele un studiu semnat St. Ketrzynski intitulat, *Observații asupra originii Metricii Coroanei și a caracterului ei în veacul XV*. Se știe că unul din izvoarele cele mai însemnate ale istoriei Poloniei este Metrica Coroanei, seria registrelor de acte transcrise pentru autentificare la cancelaria regală. Această metrică e compusă din volume anuale în care se transcriau actele pe măsură ce se prezentau la cancelarie. Cuprinde acte de caracter foarte deosebit: diplomatice (solii, tratate de pace, omagii), economice (vânzări, arendări ale bunurilor coroanei, acte particulare) și administrative (ordine circulare etc). Metrica Coroanei se păstrează în diferite copii; cea mai bună și mai completă e cea din Arhivul Principal din Varșovia. Pe lângă Metrica Coroanei exista și o Metrică a Lituaniei. Autorul articolului constată că obiceiul de a copia actele emantate sau primite de autorități în anume registre exista în Polonia din veacul XIV. Pentru cancelariile episcopale avem dovezi că lucrul se practica din 1320, iar pentru cancelaria orășenească din Cracovia dela 1300.

Pentru cancelaria regală, adică Metrica Coroanei, nu avem nici un registru anterior anului 1447, dar sunt dovezi că existaseră registre mai vechi, azi pierdute. Ioachim Bielski afirmă că au pierit în lupta dela Varna (1444), dar e vorba de

o simplă legendă, căci în a doua jumătate a veacului XV Długosz a utilizat în cronică lui materiale istorice din registrele azi pierdute. Probabil sub Cazimir cel Mare (1335—1370) s'a luat măsura înființării Metricii Coroanei. Pe lângă lipsa registrelor anterioare anului 1447, multe registre posterioare acestui an lipsesc în Metrică. Articolul mai conține știri asupra felului cum se înscriau actele la cancelaria regală și asupra controlului la cari erau supuse.

În acelaș număr al anuarului d. M. Handelsman publică un articol: *Metoda cercetărilor arhivistice*, fragment dintr'un curs de studii arhivistice organizat la Varșovia. Sunt sfaturi și principii pentru toți cei ce fac cercetări în arhive.

Dintr'un ciclu de articole private la organizarea arhivelor streine, d. T. Manteuffel publică o scurtă schiță asupra *Organizației arhivelor franceze*.

Archeion. III. Varșovia. 1928. Cuprinde un articol de d. W. Suchodolski: *Organizația arhivelor în Rusia Sovietică*.

Toate arhivele de stat din Rusia, cuprinzând și multe colecții private luate pe seama statului, au fost centralizate formând: Fondul arhivistic unitar al statului, sub conducerea unui comitet intitulat: comitetul arhivistic central. Centralizarea arhivelor este bine înțeleasă numai în privința organelor de conducere, colecțiile rămânând separate. Schimbarea capitalei dela Petrograd la Moscova a avut ca

urmăre aducerea în acest din urmă oraş a unei părţi a arhivelor ministerelor, dar actele mai vechi au rămas pe loc formând «Arhivele istorice din Leningrad», actele ministerului de externe de pildă încep din veacul XVI. La 1925 a avut loc un congres al arhiviştilor sovietici, cu ocazia căruia s'a constatat că 21 % din funcţionari aveau instrucţie superioară, 53 % secundară, 25% inferioară. La 1924 numai 1,5% din funcţionari făceau parte din partidul comunist, la 1925 acest procent se ridică la 13%, creştere care se explică nu prin noi numiri sau schimbări, ci prin reducerea generală a funcţionarilor, comuniştii nefiind atinşi de reducere. Se constată că funcţionarii de arhive au lefuri de mizerie.

La începutul revoluţiei multe arhive fură distruse: materialele fură întrebuinţate pentru încălzit, multe acte ale ministerelor avură această soartă.

Principalele lucrări ce se fac azi în arhivele sovietice privesc actele politice din ultimul timp (secolul XIX — XX) pentru «demascarea» diplomaţiei lor. Cunoscutul istoric Potrowsky a expus acest program de luptă la congresul amintit mai sus. Secţiile noi aדאuse pe lângă cele vechi la arhivele statului sunt: secţia războiului civil, a guvernului provizoriu, actele fostului minister de externe, actele familiei Romanov şi a principalilor ei sfetnici, actele sovietului central. Aceste secţii formează Arhivele centrale ale revoluţiei din Octombrie, aşezate la Moscova. În legătură cu arhivele apar două publicaţii: «*Krasnij Arhiv*» (Arhiva roşie) închinat cercetărilor istorice, «*Archivnaje Dielo*» închinat teoriei şi practicei arhivistice.

În acelaş număr al anuarului d. A. Bachulski se ocupă cu *Arhivele Belgiei*.

Arheion IV. Vârşovia 1928. — Numărul 4 al revistei de studii arhivistice poloneze cuprinde două articole privitoare la arhivele bisericii catolice în Polonia; primul de cunoscutul istoric al propagandei catolice la Ruteni şi în Moldova, W. Abraham: *Legislaţia bisericească privitoare la arhive*, cellalt al abatelui Kwolek: *Organizarea ştiinţifică a arhivelor diocazelor*. A. Krynsky se ocupă de termenii *arhivist* şi *arhivarius*, preferând pe cel dintâi, mai vechi în Polonia introdus din Franţa, cel de al doilea fiind impus de stăpânitorii germani şi austriaci. Foarte interesant articolul d-lui St. Ptaszycy: *Inventarul arhivelor Coroanei din 1613*. Cel mai vechi inventar al arhivelor coroanei polone din Cracovia e din 1613 scris de secretarii regali Stanislav şi Matei Lubieński, cari au împărţit catalogul după ţările cu care avea relaţii Polonia. De pe atunci exista o secţie specială a Valahiei (Moldova) şi Basarabiei (Ţara-Românească) începând cu actele omagiale şi de alianţă dela sfârşitul veacului XIV. Inventarul din 1613 s'a păstrat în mai multe copii, aproape toate defectuoase, greşeli de citire ale documentelor par a fi fost şi în original (d. e. Togaras p. Fogaras). Aceste greşeli s'au perpetuat apoi în inventarele de mai târziu, ca de pildă în al lui Rykaszewski din 1682 reprodus de B. P. Haşdeu în *Arhiva istorică a României*, II, pp. 49—65, care nu pare a fi decât o copie defectuoasă a celui din 1613.

P. P. PANAITESCU

Archivalische Zeitschrift, München, Bd. IV (1928). În afară de studii de diplomatică, de critica textelor și de istorie a arhivelor germane, volumul acesta cuprinde un interesant articol al d-lui Hans Kaiser cu privire la începuturile științei arhivistice. Primul erudit care s'a ocupat cu probleme de arhivistică a fost *Iacob de Rammingen*, care a publicat în 1571 la Heidelberg două lucrări: Una intitulată *Von der Registratur und jren Gebäuwen und Regimenten*, în care vorbește despre importanța arhivelor (la dânsul cuvântul «Registratur» este identic cu «Archiv») clasarea materialului arhivistic, folosul el aduc arhivele, însușirile ce trebuie să le aibă un arhivar, dând chiar o schiță despre istoria arhivelor în antichitate. A doua este un «*Summarischer Bericht, wie es mit einer Künstlichen und vollkommen Registratur eingestalt*». Într'insa dă sfaturi pentru orânduirea arhivelor.

După o jumătate de veac apare un alt tratat de arhivistică datorit profesorului Italian *Balthazar Bonifacius* și intitulat *de archivis liber singularis*, Venetia 1632, cuprinzând 10 capitole scurte, în cari se dau reguli de organizarea și clasarea arhivelor.

După el cancelarul *Ahasver Fritsch* publică în Iena la 1664 un *Tractatus de iure archivi et cancellariae*, în care pe lângă problemele despre noțiunea, folosul și vechimea arhivelor se pune pentru întâia oră chestiunea: cine are dreptul de a înființa arhive?

Alți promotori ai științei arhivistice au mai fost *G. Aebbtlins* cu lucrarea: *Introducere în arta registraturii* (Ulm 1669); *Bernhardt Multz*, *De jure cancellariae et archivi* (1692); *Iacob Wencker*, fost

mult timp arhivar al orașului Strassburg; cu operele sale: *Apparatus et instructus archivorum* (1713) și *Collecta archivi et cancellariae jura* (1715).

În cursul veacului XVIII numărul lucrărilor de acest fel devine tot mai mare, iar în anul 1816 apare prima revistă germană de specialitate: *Zeitschrift für Archivs-und Registraturwissenschaft*, sub direcția lui Paul Oesterreicher și F. Döllinger.

Un studiu tot atât de important este al d-lui W. Lippert despre Expozițiile arhivistice, în care expune diferite idei și rezultate ale experienței cu privire la expozițiile de material arhivistic. Deși nu contestă importanța expozițiilor permanente, crede însă că ele nu interesează îndeajuns publicul, de oare ce îi oferă de odată prea multe piese, a căror valoare și frumuseță n'o poate cuprinde. De aceea autorul este pentru expoziții temporare și cari să cuprindă numai anumite categorii de piese arhivistice.

În aceeași revistă (Bd. V 1929) d. Ernst Müller ridică o chestiune de cea mai mare importanță pentru arhivele moderne: prin ce mijloace s'ar putea asigura materialul arhivistic aflător în registraturile diferitelor autorități înainte de a fi depus în arhivele statului. Reclamând întocmirea unei legi generale a arhivelor, care să rezolve această problemă, autorul publică circulara din 12 Decembrie 1927 a Prezenției Consiliului de Miniștri Prusian, prin care se indică normele ce trebuie urmate la toate ministerele în vederea selecționării și distrugerii actelor, documentelor, registrelor, etc. aflătoare la autoritățile statului.

De remarcat este și studiul d-lui

Ernst Müsebeck despre influența ce a avut-o războiul mondial asupra metodei arhivistice.

Ca și în volumele anterioare, se publică mai multe relații foarte amănunțite asupra organizării arhivelor din diferite state europene, din cari cea privitoare la organizarea arhivelor din Rusia sovietică prezintă un interes deosebit.

C. M.

Archives et Bibliothèques de Belgique, tome III, Bruxelles 1926. O mare parte din acest volum este ocupat de literatura biblioteconomiei belgiene dela 1901—1925. Arhivistica este reprezentată printr'un singur studiu, al d-lui Joseph Lefèvre: *L'ambassade d'Espagne à La Haye et ses archives*. Ambasada Spaniei la Haga a fost întemeiată de regele Filip IV în 1684, iar arhiva ei, aflătoare astăzi în arhivele generale ale regatului belgian, prezintă o importanță mare pentru cunoașterea legăturilor de tot felul între cele două țări. D-l Eug. Bacha în *Les transformations de l'écriture occidentale* arată că modificările introduse în cursul timpului în formele scrisului se datoresc așa numitei «loi des contraires». În cronică se face între altele, o dare de seamă despre cursul practic de arhivistică (*cours pratique d'archivéconomie*), ce s'a înființat încă din 1919 pe lângă arhivele generale ale regatului belgian din Bruxelles.

C. M.

Levéltári Közlemények (Periodicul arhivelor din Ungaria) anul V, (1928). Intre diferitele studii despre arhivele indigene (mai ales județene și ale palatinului Ungariei) și străine, remarcăm o foarte interesantă dare de seamă despre arhiva statului din Florența, semnată

de Dr Gárdonyi Albert și alta despre arhiva statului din Bologna, datorită d-lui Dr Lukcsics Paul. Se începe publicarea scrisorilor Elisabetei Szilágyi, soția lui Ioan Corvin de Hunedoara. Ele nu prezintă decât un interes istoric redus, căci se referă mai mult la intervenții pe lângă regele Matei Corvinul și la chestiuni de curte.

D-l Dr Iványi Béla dă o relațiune amănunțită despre școala pontificală de arhivistică înființată pe lângă Vatican în 1884 și complectată în 1924. În această *Scuola Pontificia di paleografia e diplomatica in Vaticano* se predă un curs de arhivistică, altul de paleografie și altul de diplomatică. Interesant este că între elevii acestei școli pontificale nu sunt numai băieți, ci și fete.

În aceiaș revistă anul VI (1928) găsim în primul rând importantul studiu al d-lui Dr Herzog Jozsef despre istoria arhivei camerale ungare și al d-lui Dr Szabó István despre încercările ce se fac în Germania pentru asigurarea depozitelor de arhive dela autoritățile statului în timpul cât nu sunt încă depuse la arhivele statului. D-l Pleidell Ambrus face o dare de seamă despre activitatea institutului istoric unguresc din Viena. Acest institut înființat în 1926 este un adevărat «hospitium» științific, în care găsesc adăpost și îndrumările necesare toți cercetătorii unguri, care au de făcut studii în arhivele și bibliotecile vieneze. În primii doi ani dela înființare (1926—1928) s'au perindat în acest institut o serie întreagă de arhiviști și istorici din toate părțile Ungariei spre a-și aduna informațiile necesare pentru lucrările lor istorice.

În acest volum se vorbește și despre noi. D-l Gagyi Ienő face o

dare de seamă despre vol. I (No. 1-3) din Revista Arhivelor, cum și despre școala superioară de arhivistică și despre Muzeul Arhivelor Statului. Tot d-sale i-se datorește și o recenzie a lucrării d-lui Traian Popa, Documente privitoare la trecul Românilor din scaunul Mureșului.

Bibliothèque de l'École des Chartes, celebra revistă de erudiție din Paris, publică în vol. 89 din 1928 următoarele studii mai importante: *Demaison*, Documents sur les drapiers de Reims au moyen-âge; *Caillet*, La decadence de l'Ordre de Cluny au XV-e siècle; *A. Lesort*, Diplôme inédit de Charles le Chauve pour l'abbaye de Saint-

Denis (entre 840—867); *A. Thomas*, Charles IV le Bel à Villefranche en Limousin.

În vol. 90 (1929, fascicula I): *A. Coville*, Notice sur la vie et les travaux du comte Fr. Delaborde; *J. Estienne*, Chartes de Saint Geoffroi, évêque d'Amiens (1105—1112); *Louis de Grandmaison*, La maison de Jeanne d'Arc à Tours.

Bibliothèque de l'Institut français des Hautes Etudes en Roumanie, II. Mélanges 1928, București 1929, sub conducerea d-lui P. Henry, cuprinde între altele: *M. Emerit*, La solidarité du clan dans l'ancienne Roumanie; *P. Henry*, L'arbre de Jessé dans les églises de Bukovine.

C. M.

PUBLICAȚII DE DOCUMENTE

ACADEMIA ROMÂNĂ

În Analele Academiei Române din 1928 și 1929 s'au publicat următoarele studii, ce cuprind și documente:

N. Iorga, *Brodnicii și Români*, cu 46 documente vrâncene.

— *Un boier de provincie în timpul eteriei și Regulamentului Organic*, cu mai multe socoteli de venituri și cheltueli dintre 1815—1823.

— *Scrisori domnești din arhivele dela Stockholm*.

General Radu Rosetti, *Notele unui ofițer norvegian înaintea și în timpul războiului de neatârnavă 1876—1878*.

— *Rapoarte daneze asupra războiului din 1877-1878*.

N. Bănescu, *Acte venețiene privitoare la urmașii lui Petru-Vodă Schiopul*, cu 107 acte dintre anii 1608—1612.

Gr. Nandriș, *Patru documente de la Ștefan cel Mare*. Acte de pro-

prietate din anii 1479—80, 1490, 1497 și?

Claudiu Isopescu, *Documenti inediti della fine del cinque cento*. O continuare a documentelor din arhiva Vaticanului, publicate în *Ephemeris Dacoromanica* (1924) și *Diplomatarium Italicum* (1925). Sunt 124 de acte din epoca lui Mihai Viteazul (1592—1598).

FUNDAȚIUNEA „REGELE FERDINAND I”

Această instituție a început să tipărească, sub îngrijirea d-lui C. C. Giurescu, bogata colecție de documente privitoare la Români, strânsă cu multă osteneală din numeroase arhive din țară și străinătate de către d. Dr. Andrei Veress. Primul volum apărut în 1929 și intitulat *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării-Românești*, cuprinde 395 de piese dintre anii 1527—1572, dintre cari unele de o valoare excepțională.

ĂȘEZĂMĂNTUL CULTURAL
„ION. C. BRĂTIANU”

M. Popescu, *Documente inedite din preajma unirii Principatelor* (Din arhiva de războiu din Viena) 1928. Rapoarte contemporane privitoare la luptele politice pentru unire.

— *Documente inedite privitoare la istoria Transilvaniei între 1848—1859*. (Din arhiva Ministerului de Interne și a celui de Justiție din Viena) 1929. Cuprinde 85 de documente din anii revoluției și ai absolutismului.

General Radu Rosetti, Jurnalul de operațiuni al diviziei de infanterie de rezervă 25 Iulie 187—29 Iulie 1878. Insemnările despre operațiile zi de zi ale acestei divizii comandate de colonelul M. Cerchez, scrise de căp. Temistocle Balanu.

COLECȚII DIFERITE

Gh. Ghibănescu, *Surete și Izvoade* vol. XX Iași (1928) Documente moldovenești dintre anii 1587—1618.

P. S. Visarion Puiu, Șt. Berechet, C. Tomescu și Șt. Ciobanu, *Documente din Basarabia*, cuprinde 124 documente foarte diferite privitoare la stări și persoane din Basarabia între anii 1490—1910.

L. T. Boga, *Documente Basarabene*. I. Foi de zestre (1734—1844); II. Scrisori și răvașe (1660—1860); III—VIII. Hrisoave și cărți domnești (1420—1653).

C. Constantinescu-Mircești și H. H. Stahl, *Documente vrâncene* (Cărți domnești, hotărnicii, răvașe și izvoade) vol. I 1929. Un număr de 126 acte și documente de ale răzeșilor vrânceni dintre anii 1657—1850.

Gh. I. Marinescu, *Documente privitoare la Brăila*, 1929. Vol. I. Cu iprelejul sărbătoririi centenarului dela liberarea Brăilei de sub Turci s'a pus bazele unei colecții de do-

cumente referitoare la trecutul acestui oraș. Inițiatorul ei este d. inginer Marinescu.

Aurel V. Sava, *Documente putnene*. I. Vrancea, Odobești-Câmpuri, Focșani 1929. O colecție de acte și documente referitoare la Vrancea, care va lămuri definitiv istoria acestui interesant ținut.

ANUARE, BULETINE, REVISTE

Anuarul institutului de istorie națională (din Cluj), publicat de d-nii Alex. Lapedatu și I. Lupaș, IV 1826—7, București 1929. Printre numeroasele studii de valoare menționăm: *N. Bănescu*, Adaos la relațiile bailului Marco-Venier cu privire la campania din 1595; *Virg. Șotropa*, Zavera din 1821 și regimentul năsăudean; *I. Marțian*, Băjenarii din Ardeal; *Th. Capidan*, Macedoromânii; *Sext. Pușcariu*, 20 de scrisori ale lui Moise Grozea din războiul dela 1877; *Șt. Manciu*, Scrisori și acte privitoare la revoluția Românilor din 1848; *G. Oprescu*, Cinci acuarele inedite de Doussault privitoare la Țara-Românească; *Alex. Lapedatu*, Antecedentele istorice ale independenței române; *I. Lupaș*, Doi umaniști români; *N. Drăganu*, Cei dintâi studenți români ardeleni la universitățile apusene; *I. Crăciun*, Inscriptii dela m-rea Neamțu, și mai ales, Bibliografia istoriografiei române dela 1925—1926.

Codrul Cosminului, buletinul «Institutului de istorie și limbă» din Cernăuți, publicat de d-nii I. Nistor și V. Grecu, IV și V 1927-28. Cernăuți 1929. Dintre lucrările istorice: *S. Reli*, Inceputur lucrărilor catolicismului austriac în Bucovina; *I. Nistor*, Grigore Vodă Ghica; *S. Reli*, Politica religioasă a Habsburgilor

față de biserica ortodoxă română în sec. XIX.

Cercetări istorice, revistă de istorie românească, publicată de d. I. Minea, Iași 1928, cuprinde: *C. Zane*, Sisteme monetare și monete principale din veacurile trecute; *M. Costăcheseu*, Despre neamul de boieri Urechiă; *A. Oțetea*, Știri italiene privitoare la țările române (1592—1609); *I. Minea*, Vlad Dracul și vremea sa; *E. Diaconescu*, Presa franceză și chestiunea Basarabiei în 1878; *I. Minea*, Mănăstirea Todișeni.

Buletinul Comisiei istorice a României sub direcția d-lui N. Iorga. Vol. VII (1928) conține un intere-

sant studiu al d-lui *P. P. Panaitescu* despre Ioan Bogdan și studiile de istorie slavă la Români; continuare din lucrarea regretatului *Iulian Marinescu*: Extrase din Condica lui Teodor Rosetti-Solescu; și Documente basarabene, fâlceiene, putnene, etc.; în sfârșit un număr de documente basarabene publicate de *P. S. Visarion*, episcopul Hușilor. Vol. VIII (1929); *N. Iorga*, Documente botoșănene; *N. Papacostea*, o listă de întemnițați olteni (1823); *I. Răuțescu*, Acte și documente muscelene; † *Iulian Marinescu*, Căpîi de documente din diferite arhive (1557—1853).

PUBLICAȚII DIFERITE

N. Iorga, *Cronicele turcești ca izvor pentru istoria Românilor*, București 1928 (Analele Academiei Române).

I. Minea, *Informațiile românești ale cronicii lui Dlugosz*, Iași 1926.

S. Zotta, *Semi-mileniul unui document dela Alexandru cel Bun*, Iași 1928 (Ioan Neculcea).

— **Paul Gore** (bibliografie), Chișinău 1928.

I. C. Filitti, *Despre vechea organizare administrativă a Principatelor Române* București 1929 (Revista de drept public).

— O pagină din istoria medicinei în Muntenia, București 1929. (Revista Științelor medicale).

P. P. Panaitescu, *Emigrația polonă și revoluția română dela 1848*. Studii și Documente, București 1929 (Așezământul Ion C. Brătianu).

Emil Vărtosu, *I. Heliode Rădulescu*. Acte și scrisori, București 1929. (Așezământul Ion C. Brătianu).

Magdalena N. Iorga, *Inițiale, litere, chenare și înflorituri din documente muntene și moldovene din*

veacurile XVII și XVIII, Craiova 1929. (Fasc. I din *Documente de miniaturistică românească* publicate de Arhivele Statului).

Virgil Șotropa, *Contribuții la istoria revoluției lui Horia*, Cluj 1929. (Anuarul Institutului de Istorie Națională).

Dr. G. Z. Petrescu, *În jurul unei pretinse otrăviri a lui Alexandru Lăpușneanu* București 1928. (Revista Științelor Medicale).

L. T. Boga, *A doua ocupație rusească a Țărilor-Române după Arhiva Ministerului de Interne din Moscova*, Chișinău 1929 (traducere).

Aurelian Sacerdoțeanu, *Considérations sur l'histoire des Roumains au Moyen-Age* Paris 1929. (Mélanges de l'École Roumaine en France)

TEZELE ȘCOALEI SUPERIOARE DE
ARHIVISTICĂ ȘI PALEOGRAFIE

Căpitanul Al. Dumitrescu, *Descoperirea falșurilor în acte și documente prin ajutorul fotografiei*, București 1928.

Hélène Bogdanovici, *Altérations graphiques dans quelques maladies nerveuses et mentales*, Paris 1930.

REVISTE DE ISTORIE REGIONALĂ

Deși unele din revistele de mai jos îmbrățișează și alte domenii, totuși fiecare din ele urmărește în mod special cunoașterea trecutului regiunii respective.

Ioan Neculce, *Buletinul Muzeului Municipal Iași*, director Gh. Ghi-bănescu. Fasc. 7 (1928). Pe lângă studii interesante de d-nii Gh. Ghi-bănescu și M. Costăchescu, cuprinde un bogat material de documente moldovenești, manuscrite, inscripții și notițe de pe cărți vechi și informații asupra Iașilor din scriitorii străini.

Analele Dobrogei, sub conducerea d-lor C. Brătescu și I. Georgescu, Cernăuți Anul IX (1928) 1 și 2. Volume comemorative cu prilejul sărbătoririi semicentenarului dela realipirea Dobrogei. Numeroase și remarcabile studii de istorie, geografie, etnografie, economie politică, administrație, biserică, școală privitoare la Dobrogea dela 1878-1928.

Anul X (1929), de remarcat *Al. P. Arbore*, Informațiuni etnografice și mișcări de populațiuni în Basarabia și Dobrogea în veacurile XVIII și XIX, cu specială privire la colonizarea bulgară.

Arhivele Olteniei, sub conducerea d-lui C. D. Fortunescu, Craiova. Anul VII (1928), pe lângă numeroase articole privitoare la Craiova și Oltenia în trecut, un însemnat număr de acte și documente oltene dintre 1600—1876; cum și relații asupra preistoriei Olteniei și asupra tezaurului de obiecte de cult găsit la Coveiu-Dolj.

Anul VIII (1929) a apărut-o singură fascicolă (Ianuarie Martie) în

care remarcăm «*Condica Poenarilor-Almăjani*» publicată de d. I. C. Filitti.

Arhiva Someșană, sub conducerea d-lui Virgil Șotropa, Năsăud. Anii 1927—1929 cuprind un bogat material de studii și documente cu privire la trecutul ținutului românesc al Năsăudului și la unele personalități distinse de acolo (Grigore Moisil, Florian Porcius, Ioan Mărian, etc).

Arhivele Basarabiei sub conducerea d-lor T. G. Bulat și C. N. Tomescu, Chișinău 1929 Nr. 1—3. Publică studii și documente privitoare la trecutul provinciei dintre Prut și Nistru, cari scot tot mai mult în evidență caracterul curat românesc, moldovenesc, al acestui ținut.

Analele Brăilei publicate de d-ni Nae Ionescu, Radu Portocală, Paul Demetriad și ing. T. Marinescu, Brăila 1929 Nr. 1—3. Urmărind să strângă tot felul de informații și date asupra istoriei Brăilei și ținutului înconjurător, care a format odinioară «*raiaua Brăilei*», revista aceasta a provocat o puternică mișcare pentru cunoașterea trecutului, sub toate aspectele, a acestei interesante și importante regiuni a țării noastre.

Cu prilejul împlinirii unui secol dela liberarea Brăilei de sub Turci, d. ing. Marinescu a publicat și un frumos album comemorativ: *Brăila veche*, cuprinzând stampe, planuri și hărți de cel mai mare interes.

Tot atunci d-sa a publicat și volumul I din *Documentele Brăilei*.

Analele Banatului—*Buletinul Muzeului din Timișoara*—sub direcțiunea d-lui Dr. Ioachim Miloia, I 1928 și II 1929, 1—2. Deși urmărește în primul rând probleme de arheologie și artă bănățeană, conține și studii și informațiuni despre eve-

nimente și personalități istorice din ținutul Banatului.

Țara Bârsei sub conducerea d-lui A. Banciu. Anul 1929 Nr. 1—4 Brașov. Conține tot felul de articole cu privire la istoria Românilor din ținutul Brașovului.

Pentru anul 1930 se mai anunță apariția unei reviste regionale, cu numele **Milcovia**, care va apare la

Focșani și va urmări cercetarea trecutului ținutului Vrancei.

Revista Aromânească publicată de d-nii T. Papahagi și Victor Papacostea Nr. 1—2 București 1929 urmărește cunoașterea trecutului Românilor din Peninsula Balcanică și a legăturilor lor cu Daco-România.

PUBLICAȚII STRĂINE

Fryderik Papée: Akta Alexandra (1501—1506) Cracovia 1927.

A apărut la Cracovia, în 1927, volumul XIX din colecția «Monumenta Medii aevi Historica» în care D-l Fryderik Papée, ne dă la iveală o serie de 336 documente istorice, din vremea regelui polon Alexandru. În prefața sa, autorul ne face cunoscut de unde a cules documentele sale și însemnătatea lor. Unele completează actele Tomiciene, altele colecția *Regestrum legacionum Iana Laskiego*, multe sunt din arhivele prusiace, cele mai multe din arhivele Metriyki Koronnej din Varșovia, aduse de curând din Rusia.

Din toate acestea, cel mai însemnat izvor de documente este: «*Regestrum legacionum*» care se compune din trei volume. Primul volum are titlul următor: *Regestrum legacionum et aliarum litterarum, forensia negotia continens, per manus et relationem venerabilis domini Johannis de Lassko, decani Vladislaviensis, cancellarii Gneznensis et canonici Cracoviensis ac serenissimi principis et domini Alexandri Dei gratia regis Polonie, magni ducis Lithuanie, Russie, Prussieque domini et heredis etc., domini graci-*

osissimi, supremi secretarii anno domini millesimo quingentesimo secundo, regni vero eiusdem domini regis primo, incipiente anno expeditorum, exorditur, sidere În acest volum se cuprind documentele politice cari se referă la dieta pentru încoronarea lui Alexandru și scrisori către Rusia și Turcia.

Volumul II este intitulat: «*Regestrum legacionum regnante serenissimo Alexandro rege, vicecancellario Mathia Drzewicki. sub libris B anno 1503—4*». Deasemenea numai acte politice cuprinde și acest volum. Iar volumul III intitulat «*Privilegia confederationum diversorum recollata per venerabilem Erasmum Vitellum prepositum Vlnensem, regium secretarium, sedente Alexandro rege Polonie et magno duce Lithuanie, anno domini millesimo quingentesimo secundo, regni sui primo*». — În acest volum se găsesc acte și documente, cari lămuresc faptele principale și la ordinea zilei din primii ani ai sec. XVI din Ungaria, Moldova, Lituania, Turcia, Mazovia, etc., cuprinde privilegiile pământești, mesagiile regale, corespondențe între regi, cardinali și marii demnitari. Documentele prusiene sunt majoritatea încă cele dela început, din

anii 1501—1502, In Acta Alexandri sunt documente cari privesc alegerea ca rege a lui Alexandru, vești de prin diferitele diete ținute în Polonia sau Lituania; despre năvălirea Tătarilor, retragerea Moldovenilor din Pocuția, boala și moartea regelui.

In afară de documente politice, autorul dă și multe documente de natură culturală: proiect de a se bate ducați, clădiri de biserică, etc., etc.

Și pentru istoria noastră aduce lucruri noi. Chestiunea Pocuției este amintită în cele mai multe și aranjarea graniței polono-moldovene și ambasadele cari se trimet pentru acest lucru, fie polone în Moldova, fie moldovene în Polonia. Sunt scrisori între diferiți demnitari în cari se vorbește de Moldoveni, cari fac mereu incursiuni în Pocuția și se cer ajutoare contra lor. Se po-

menesc relațiuni turco-moldovene, s'au comerciale ale Moldovenilor cu Tătarii din Perekop și câteva proiecte de ligă contra Turcilor. Sunt documente în cari regele își exprimă părerea de rău la moartea lui Ștefan cel Mare și admirația ce o are pentru el. Recunoaște pe Bogdan Vodă «salva regni iustitia», amintindu-i de legăturile de prietenie ale lui Ștefan cu coroana polonă, și amintește și de jurământul lui Ștefan la Colomeia. (Doc. nr. 256).

Importanța acestui volum cu documente, este dar destul de mare pentru noi, cari trebuie să mulțumim autorului pentru serviciul ce ne-a făcut, aducându-ne ceva nou, necunoscut încă și îngropat în arhive, ca, desigur multe alte lucruri noi, cari așteaptă să fie scoase la lumină.

Praga 1928.

ELENA EFTIMIU

INFORMAȚIUNI

† Mihail Seulescu. In ziua de 5 Decembrie 1929 s'a stins din viață unul dintre cei mai distinși și mai devotați prieteni ai arhivelor noastre, profesorul universitar Mihail Seulescu. Descendent al unei vechi familii de boieri olteni, de o inteligență vie și de o educație aleasă, defunctul deși se specializase în științele financiare, a fost un mare și pasionat admirator al trecutului românesc, un colecționar și cercetător meticolos al documentelor și monumentelor culturii strămoșești, și un bun cunoscător al instituțiilor și obiceiurilor noastre vechi. Dotat dela natură cu un minunat dar de povestitor, M. Seulescu transforma

orice convorbire într'o plăcută întretinere, din care nu lipsia niciodată o informație interesantă privitoare la trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat al țării noastre.

Dar în mod special își iubia M. Seulescu locul natal și regiunea unde și-a petrecut copilăria, Oltenia, care mai păstrează urmele glorioase ale ascendenților săi. De aceea ocupația de predilecție a vieții sale a fost să adune un material documentar cât mai bogat privitor la istoria acestei regiuni. Și în realitate a reușit să formeze cea mai bogată colecție de documente oltenești, existentă astăzi și